

7.3.2018

Radions kommande koncessioner

1. Allmänt

Radions ställning på Finlands mediamarknad har förblivit stark. Trots att andra sektorer för kommunikation och underhållning i allt högre grad utövar konkurrenstryck på radiobranchen har den traditionella FM-radion fortfarande en stark ställning och radion har sin egen plats i det finländska mediafältet. Distributionen i det marksända nätverket sker analogt, men radion har tagit i bruk digitala möjligheter särskilt för innehållsproduktionen. Radioverksamheten är betydelsefull både med tanke på yttrandefriheten, mångvärdig kommunikation och ur kulturell synvinkel och erbjuder var och en någonting – underhållning, nyheter och aktuella översikter. Radiobranchen representerar ett mycket varierande aktörsfält där varje aktör är av viktig betydelse för lyssnaren.

Radioverksamheten förutsätter lagenliga programkoncessioner. Radions programkoncessioner upphör i slutet av 2019. Den nuvarande processionsperioden (2012–2019) och de nu gällande koncessionerna har beviljats 2011 eller under de därefter arrangerade flera olika så kallade kompletteringsomgångarna mellan 2013 och 2017. Bytet av koncessionsperiod erbjuder samtidigt en bra möjlighet för bedömningen av koncessionssystemet, koncessionsvillkoren och frekvenshelheterna och beaktande av eventuella ändringsbehov.

Som en del av regeringens spetsprojekt för att avveckla normer och skapa smidigare författningar, bedömer kommunikationsministeriet radions programreglering och möjligheterna att ytterligare uppluckra och förtydliga koncessionsregleringen under följande koncessionsperiod. Kommunikationsministeriet förde diskussioner om utvecklingen av radions koncessionsystem och en marknadsanpassad modell för tilldelning av koncessioner, dvs. auktionen av koncessioner med Kommunikationsverket och branschaktörer under 2016. För att få en noggrannare helhetsbild och för att analysera auktionserfarenheterna lät Kommunikationsministeriet konsultbolaget NAG genomföra en utredning över hur och i vilken utsträckning auktionsmekanismen skulle kunna anpassas till beviljande av radiokoncessioner och frekvenserna i anslutning till dem inom den finska kommersiella radiobranchen. I utredningen gjordes bedömningen att auktionsförfarandet skulle lämpa sig dåligt som modell för tilldelning av radiokoncessioner. Auktionsmekanismen kunde påskynda branschens utveckling och skapa ett läge i vilket aktörer inom radiobranchen lider ekonomisk förlust och/eller är tvungna att minska planerade investeringar.

Efter diskussionerna med intressentgrupperna och slutresultatet och helhetsbedömningen av utredningen beslutade Kommunikationsministeriet att inte gå vidare med auktionsmodellen och inledde beredningen av den kommande koncessionsperioden utgående från den nuvarande modellen för beviljande av koncessioner (den s.k. skönhetstävlingen). Målet var att utveckla modellen för beviljande av koncessioner och frekvenshelheter för den kommande programkoncessionsperioden så att den bäst säkerställer målen i informationssamhällsbalken, en möjligast neutral och administrativt lätt fördelningsmetod, ett mångsidigt utbud och en marknadsinriktad struktur.

År 2017 ordnades två verkstäder för planeringen av koncessionsperioden till vilka man hade inbjudit aktörer inom radiobranchen för att diskutera alternativ i anslutning till den kommande koncessionsperioden särskilt när det gäller koncessionsreglering och koncessionsystem, frekvensplanering, koncessionsperiodens längd och utformningen av marknadsstrukturen. Med hjälp av verkstäderna ville man skapa en så heltäckande bild av branschens synsätt som möjligt. Förutom verkstäderna hämtades

Id Versionumero

Kommunikationsministeriet	Besöksadress Södra esplanaden 16 (registratorskontoret) Helsingfors	Postadress PB 31 00023 Statsrådet	Telefon 029516001	www.lvm.fi fornamn.efternamn@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
---------------------------	--	---	----------------------	---

det in skriftliga synpunkter utgående från promemorior som utarbetats för verkstäderna och de alternativ för framskridande som beskrivs i dem och som gäller både grunderna för beviljande av koncessioner och frekvenshelheter. Frekvenshelheterna behandlades också närmare i Radioforumen som Kommunikationsverket ordnade.

Ett av de centrala målen för reformerna var övergången från innehållsbaserade grunder för beviljande av koncessioner mot en mera affärsverksamhetsbaserad bedömning i den utsträckning det är möjligt. När koncessioner beviljas ska man i första hand inte jämföra programinnehållet i radiokanalerna hos dem som har ansökt om koncessioner utan tyngdpunkten i bedömningen ska överföras på aktörernas förutsättningar för att bedriva långsiktig och hållbar radioverksamhet och utveckla sin verksamhet medan radiomarknaden och mediemiljön förändras. Målet var att öka transparensen och objektiviteten i anknytning till grunderna för beviljande och att frångå innehållsvillkoren i likhet med de nuvarande i koncessionerna. Man begärde kommentarer om det här alternativet av intressenter och dessutom begärde Kommunikationsministeriet av professor Päivi Korpisaari en bedömning av om en ändring av tyngdpunkten i kriterierna för beviljande är möjlig inom ramen för den nuvarande regleringen utan lagändring. Samtidigt bedömdes även lagenligheten av kriterierna för beviljande i förhållande till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna.¹

Korpisaari bedömer att det med beaktande av orsaken, avsikten och målen i anslutning till programkoncessionssystemet vore möjligt att lyfta fram affärsverksamhetsinriktningen som ett av bedömningskriterierna, men inte som det enda, i den nuvarande "skönhetstävlingen". På det här sättet kunde man kanske bättre än hittills beakta viljan att utveckla radioaffärsverksamheten och investera i den. Det här hör också samman med viljan och möjligheterna att utveckla nya programformat och sätt att distribuera program. När man bedömer mångsidigheten av programutbud är bedömningar som baserar sig på utbudet problematiska, eftersom det principiellt är svårt att "rangordna" programutbud. Det här framhävs särskilt när helheten av det existerande programutbudet redan är mångsidig.

2. Radiomarknadens nuläge

I Finland består radioverksamheten av det riksomfattande och regionala radioutbudet i offentlig service som Rundradion producerar och av kommersiellt, riksomfattande och lokalt radioutbud. Radiolyssnandet har sakta minskat under de senaste åren och tjänsterna för direktuppspelning av musik har blivit allt populärare i nästan samma takt, det vill säga ca två procent per år. Radions ställning på Finlands mediemarknad har emellertid förblivit stark och i genomsnitt lyssnar man på radio i ca tre timmar varje dag och radion når ungefär 75 procent av befolkningen varje vecka.

När det gäller antalet lyssnare är Rundradions Radio Suomi den överlägset mest lyssnade offentliga radiokanalen i Finland med en räckvidd på drygt två miljoner lyssnare varje vecka vilket utgör över 30 procent av allt radiolyssnande. I fokus av Rundradions utbud står nyhets- och aktualitetsinnehåll och underhållningen har en väsentligt mindre roll än på de kommersiella kanalerna. Under de senaste tio åren har Rundradions och de kommersiella radiokanalernas lyssnarandelar förblivit ungefär desamma så att Rundradions andel är en aning över 50 procent medan den kommersiella radions andel ligger en aning under 50 procent. Den kommersiella radions andel bland lyssnare under 55 år är ca 75 %.

Trots omvälvningen som medierna genomgår har den kommersiella radions ekonomiska situation förstärkts under de senaste åren. Företagen inom radiobranschen har haft en omsättning på över 60 miljoner euro per år. Reklamintäkterna utgör i praktiken de kommersiella radioföretagens hela inkomstflöde. Radions andel av all mediereklam har under de senaste året varit över 5 procent.

Den mest betydande förändringen på radiomarknaden skedde i slutet av 2015 när Bauer Media Oy köpte MTV:s radioaffärsverksamhet, det vill säga Oy Suomen Uutisradio Ab (Radio Nova). I och med

¹ Bedömningspromemoria: Ordande av radiomarknaden till följd av den nya koncessionsomgången, som bilaga till begäran om utlåtande

affären blev Bauer Media Finlands största kommersiella radioaktör både i fråga om antalet lyssnare och mätt med omsättningen. Bauer Medias kanaler har samlat ca mer än 20 procent av lyssnarminuterna. Sanoma Media Finland Oy har blivit den nästa största kommersiella aktören med en lyssnarandel på drygt 20 procent.

Den tredje största aktören på den nationella radiomarknaden är NRJ Finland Oy vars andel av radiolyssnandet är ca 10 procent. Utöver dessa finns det andra riksomfattande, delvis riksomfattande och regionala aktörer som bedriver radioverksamhet med stöd av en eller flera riksomfattande eller regionala/lokala koncessioner på olika håll i Finland (till exempel Kristillinen Media, Mediatakoijat Oy, Kevyt Kanava Oy). På radiomarknaden verkar även ett flertal mindre aktörer för vilkas del aktörfältet lever och omsättningen har under årens lopp ställvis varierat rentav betydligt. Antalet lokalradioaktörer har minskat under de senaste åren och de har med några undantag varit olönsamma. Lokalradiostationernas andel av det totala radiolyssnandet har med europeiska mått mätt emellertid varit hög i Finland.

De kommersiella kanalernas starka ställning i Finland har påverkat uppkomsten av ett högklassigt och mångsidigt utbud vilket har bidragit till att bevara radions livs- och attraktionskraft. Förutom de så kallade mainstreamkanalerna finns det i Finland ett brett spektrum av specialkanaler vars programutbud har skräddarsytt för att tillgodose snävare målgruppers behov.

Radioinnehåll delas via ett flertal distributionskanaler och branschen tävlar både om lyssnarna och om finansieringen på alla olika distributionskanaler. För att ha framgång i konkurrensen förutsätts i allt högre utsträckning en övergång till en hybridlösning som används i flera distributionskanaler och tillåter flera tjänster och finansieringsmodeller. Branschaktörerna anser att de nya distributionslösningarna inte avsevärt påverkar tillväxten av branschens omsättning, men de är viktiga när det gäller att bevara radiobranschens ställning och det relativa konkurrensläget.

3. Koncessionssystemets allmänna mål och behoven av ändring

Programkoncessionssystemet har framför allt motiverats med knappa frekvenserna. Dessutom har det motiverats med trygghet av yttrandefriheten, eftersom man med hjälp av systemet har kunnat främja programutbudets mångsidighet och ta hänsyn till behoven hos specialgrupper. De knappa resurserna kan också delas jämnare via ett system med programkoncessioner. Samtidigt innebär kravet på koncession för sändningsverksamheten en begränsning av yttrandefriheten och näringsfriheten som trygghet i grundlagen. Grundlagsutskottet har hävdvunnit ansett att de knappa radiofrekvenserna utgör en sådan begränsningsgrund som gör att upprätthållandet av systemet för programkoncessioner är godtagbart både med hänsyn till yttrandefriheten och till näringsfriheten.

Grunder för beviljande

Författningarna som gäller bedrivande av radioverksamhet omfattas av informationssamhällsbalken (917/2014) som trädde i kraft 1.1.2015. Enligt 34 § i lagen förutsätter radioverksamhet i ett analogt markbundet masskommunikationsnät en programkoncession som ska sökas hos Kommunikationsverket. Kommunikationsverket kan bevilja programkoncessioner i situationer då det finns lika eller färre sökande än lediga frekvenser. Enligt 36 § i informationssamhällsbalken kan en programkoncession beviljas sökanden om sökanden är solvent och har uppenbar förmåga att utöva sådan regelbunden verksamhet som programkoncessionen avser, sökanden har betalat ansökningsavgiften, det inte finns grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot bestämmelserna i informationssamhällsbalken och beviljandet av programkoncession inte hindrar effektivt användande av frekvenserna.

Om det inte kan anvisas tillräckligt många frekvenser för alla sökande eller om beviljandet av en programkoncession kan få betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden är det statsrådet som fattar beslut om programkoncessionen. Enligt informationssamhällsbalken ska statsrådet då det beviljar koncessioner med beaktande av radioverksamheten inom koncessionsområdet som en helhet, sträva efter att främja yttrandefriheten, att säkerställa att programutbudet är mångsidigt och att tillgodose behoven hos särskilda grupper bland allmänheten, på ett sätt

som bäst främjar de syften som föreskrivs i 1 §.(effektiv och störningsfri användning av radiofrekvenser, främjande av konkurrensen). När statsrådets beviljar koncessionerna är koncessionsförfarandet i praktiken en "skönhetstävling" i vilken ansökningarna bedöms utgående från de ovan beskrivna kriterierna.

Syftet med ändringen av systemet för programkoncessioner i enlighet med informationssamhällsbalken var att skapa ett lättare system, effektivisera och förenkla det genom att överföra en betydande del av besluten om programkoncessioner till Kommunikationsverket för avgörande. Syftet var att besluten om programinnehåll inte längre skulle behöva föras till statsrådets för avgörande i lika bred omfattning som tidigare. I kompletteringsomgångarna har det emellertid ofta förekommit knappa tillgångar och besluten har för den här delen förts till behandling av statsrådet. Två stegssystemet har också lett till att gällande programkoncessioner har olika koncessionsvillor. I koncessionerna som statsrådet vid knapp tillgång har beviljat har ingått krav i anslutning till programverksamhetens innehåll, till exempel skyldigheter gällande krav på lokal verksamhet eller vissa särdrag i fråga om programinnehållet (till exempel musikgenre eller programmets språk), medan de koncessioner som Kommunikationsverket beviljar inte har innehållit sådana krav.

Målet under den kommande koncessionsperioden skulle vara att man när koncessioner beviljas tar mera hänsyn till sökandes förutsättningar för att bedriva långsiktig radioverksamhet. Målet vore en överföring av tyngdpunkten i bedömningen från jämförelsen av programinnehållet till en vidare utsträckning i vilken man vid sidan om de innehållsbaserade bedömningarna även bedömde sökandes förmåga att utveckla radioverksamheten (inkl. affärsverksamhetsplanen), tidigare framgångsrik radioverksamhet, soliditet och förmåga och vilja att investera. Sökandes förutsättningar att bedriva långsiktig radioverksamhet kunde användas som grund för beviljande vid sidan om innehållsgrunderna när ansökningar jämförs vid knappa tillgångar. Beaktande av ekonomiska omständigheter vore omfattande och man skulle inte eftersträva en centralisering av radiomarknaden genom det eller genom en snäv placering av sökande i ordning enligt till exempel siffrorna i omsättningen. Syftet är även fortfarande att göra det möjligt för nya aktörer att beträda marknaden.

Affärsverksamheten skulle ha större vikt när det gäller riksomfattande eller delvis riksomfattande koncessioner än för lokala eller regionala radiostationer eftersom programinnehållet i riksomfattande eller delvisriksomfattande kanaler ofta betjänar lyssnargruppen mera omfattande och kanalerna med tanke på programinnehållet inte nödvändigtvis skiljer sig avsevärt från varandra. För lokalradiostationer till exempel skulle även det lokala programutbudet och programproduktionen samt de i lagen föreskrivna innehållsgrunderna (mångsidigt programinnehåll, beaktande av specialgruppers behov och främjande av yttrandefriheten). Beaktande av affärsverksamhetsgrunden förutsätter att ansökningarna innehåller tillräckligt heltäckande ekonomiska uppgifter omd en nuvarande radioverksamheten, affärsverksamhetsplanen och en plan över utvecklingen av radioverksamheten.

För bevarandet av specialradiostationernas ställning skulle koncessionsmyndigheten fortfarande ha möjlighet att då den beviljar koncessioner bevilja ett tillräckligt antal koncessioner för i första hand specialradioverksamhet. På det här sättet strävar man efter att trygga ett utbud av mångsidiga innehåll som avviker från mainstream genom vilket man främjar beaktande av specialgruppers behov, tryggar yttrandefriheten och programinnehållets mångsidighet. För programkoncessionerna för specialradio skulle man principiellt tillfoga koncessionsvillkor som gäller programinnehållet.

För kortvarig radioverksamhet finns ett lättare koncessionsförfarande. Enligt informationssamhällsbalken beviljar Kommunikationsverket tillstånd för kortvarig radioverksamhet om varar i högst tre månader. Det föreslås inte ändringar i den kortvariga radioverksamheten för den kommande koncessionsperioden.

Specialradio

Koncessionssystemet ska trygga jämlika konkurrensförhållanden mellan olika aktörer. Av den här anledningen anses det viktigt att man då koncessioner beviljas beaktar så kallade specialkanaler och

radioverksamhet som inte eftersträvar vinst samt behoven hos personer som utövar radioverksamhet som hobby. Eftersom målgruppen för ett flertal specialradiostationer är tämligen snäv, är den ekonomiska förutsättningen för deras verksamhet att stationerna hörs inom flera ekonomiska områden. Med specialkanal skulle man avse en kanal som producerar innehåll för en begränsad lyssnarskara, till exempel kanaler riktad till språkminoriteter eller religiösa kanaler. I koncessionerna för specialradiostationer kan man inkludera bestämmelser i syfte att styra helheten av programinnehållet i enlighet med den plan som läggs fram i ansökan. Specialradioverksamhet kan med tanke på programinnehållets mångsidighet och specialgrupperna bland lyssnarna betraktas som motiverad och bör stödjas och därför strävar man efter att stödja specialradioverksamheterna så att koncessionsmyndigheten också har möjlighet att under den kommande koncessionsomgången efter begäran bevilja koncessioner främst för specialradioverksamhet och/eller annan icke-kommersiell radioverksamhet.

I många länder har också icke-kommersiell så kallad närradioverksamhet blivit en viktig kommunikationsform särskilt för religiösa grupper, invandrare och andra grupper. I Finland har den här formen av verksamhet tydligt förblivit småskaligare. Olika sammanslutningar och läroinrättningar har aktivt utnyttjat möjligheten att kortvarigt sända radioprogram. Närradiostationernas icke-kommersiella verksamhet är viktig med tanke på en mångsidig kommunikation och främjande av yttrandefriheten och därför reserveras under den kommande koncessionsperioden möjlighet även att fortsätta det här slaget av verksamhet på motsvarande sätt som för i samband med specialradiostationerna.

Koncessionsvillkor

Enligt 37 § i informationssamhällsbalken kan statsrådet förena programkoncessionen med villkor som gäller den regionala hörbarheten och sändningstiden per dygn. Statsrådet kan dessutom förena en programkoncession med sådana villkor för programverksamheten som är nödvändiga för att trygga ett mångsidigt programutbud och tillgodose behoven hos särskilda grupper bland allmänheten.

Programkoncessionerna som beviljades 2011 för de nu gällande koncessionsperioden beviljades i statsrådet och de riksomfattande programkoncessionerna (frekvenshelheterna 1-12) förenades med en bestämmelse enligt vilken koncessionshavaren ska sända program samtidigt och med samma innehåll inom hörbarhetsområdet. Med program avsågs redaktionella innehåll, det vill säga helheten som radioprogrammen och reklamen bildar. I de regionala och lokala koncessionerna finns motsvarande bestämmelse inte, men i Föreskrift om användningen av frekvenser avsedda för televisions- och radioverksamhet har frekvenshelhet 70 anvisats som radiofrekvens för analog radioverksamhet som i huvudsak är avsedd för sändning av samma program med stöd av programkoncessioner som beviljats för radioverksamhet eller för att genomföra Rundradions offentliga service.

I de regionala och lokala programkoncessioner som statsrådet har beviljat har i huvudsak inkluderats ett krav på lokal verksamhet enligt vilket det i programmet ska ingå nyhets-, aktualitets-, diskussions-, idrotts- eller andra program som behandlar hörbarhetsområdet (lokala program). Kravet har varit att lokala program ska ingå i programutbudet under en timme varje vardag mellan klockan 6 och klockan 18. I de koncessioner som Kommunikationsverket har beviljat finns kravet på lokala program inte.

I programkoncessionerna som statsrådet beviljar ingår också bestämmelser om musik- och andra programinnehåll (till exempel att programutbudet ska bestå av schlager- och dansmusik i huvudsak riktad till vuxna). Koncessionsvillkoren har härletts ur de planerade programinnehåll som aktören uppger i sin koncessionsansökan och som används som grund för beviljande. Trots att villkoren är tämligen allmängiltiga och inte avsevärt kan anses begränsa aktörernas frihet att bedriva radioverksamhet, har de emellertid medfört en viss stelhet när det gäller att reagera på förändringar på marknaden eller lyssnarskarans önskemål. Dessutom har olikheterna mellan de programkoncessioner som statsrådet beviljar och dem som Kommunikationsverket beviljar bildat ett problem, när det inte har förekommit sådana villkor i koncessionerna som Kommunikationsverket har beviljat. Av dessa anledningar är målet att

under den kommande koncessionsperioden slopa villkoren om programinnehåll med undantag av specialkanalerna. Syfte med den här ändringen är att erbjuda dem som bedriver radioverksamhet mer rörelsefrihet i fråga om programutbudet så att efterfrågan och utbudet i fråga om programinnehållet kan mötas på ett effektivt sätt. Radiokanalernas innehållsutbud kunde vid behov utvecklas snabbt i enlighet med konsumenternas behov och förändringarna på marknaden. Dessutom skulle det huvudsakliga slopandet av villkoren på innehållet minska det administrativa arbetet både för myndigheten och för företagen.

I riksomfattande koncessioner (över 75 % av befolkningstäckningen) skulle emellertid den så kallade principen om en signal, det vill säga villkoret gällande samma innehåll och samma sändningstid bevaras, eftersom slopandet av den på ett avsevärt sätt skulle förändra radiomarknadens struktur vilket inte anses vara ändamålsenligt. Förändringen kunde på ett betydande sätt försvaga lokalradiokanalernas och andra små radioaktörers ställning eller i värsta fall frånta mindre aktörer möjligheten att bedriva lönande affärsverksamhet och centrera radiomarknaden på ett icke-önskvärt sätt.

Däremot är kravet på lokal verksamhet i det nuvarande marknadsläget principiellt inte längre nödvändigt. Det lokala programinnehållet är ofta en konkurrensfördel eller ett direkt överlevnadsvillkor för de lokala radiostationerna som gör att de skiljer sig från de riksomfattande och regionala aktörerna och som de lockar lyssnare och lokala annonsörer med. Kravet på lokal verksamhet i regionala radiostationer är inte heller ändamålsenligt till exempel för en helhet bestående av flera frekvenser som eventuellt geografiskt ligger långt ifrån varandra.

Frekvenshelheter

I koncessionerna som statsrådet beviljade före 2015 användes som grund för riksomfattande radioverksamhet en definition enligt vilken riksomfattande natur inte förutsätter ett visst täckningsområde. Täckningsområdena för de 12 riksomfattande kanalerna som beviljades 2011 varierar mellan 28 procent och ca 99 procent och kanalernas lyssnarmängder varierar mellan 120 000 och 1,2 miljoner. De övriga kommersiella radiokanalerna är regionala och lokala och deras täckningsområde varierar mellan en stad till ett vidsträckt område och på motsvarande sätt varierar lyssnarmängderna per vecka från under 10 000 till nästan 200 000. Förutom de kommersiella radiokanalerna har Rundradion ett omfattande spektrum av radiokanaler. Av Rundradions kanaler är fem riksomfattande, en delvis riksomfattande och två regionala och lokala radionät.

I Kommunikationsverkets föreskrift räknas med tanke på 70 frekvensresurser endast sådana frekvenshelheter vars täckningsområde är minst 75 procent (frekvenshelheterna 1-6 och 9) som riksomfattande radionät. De övriga radionäten är regionala, varvid det i nätet finns flera sändare eller lokala, varvid det endast finns en sändare i nätet. När det gäller skyldigheterna som riktas mot radioaktörerna påverkar definitionen av riksomfattande i bestämmelsen 70 endast tillsynsavgiftens storlek som i informations-samhällsbalken har fastställts i enlighet med om radioverksamheten räknas vara riksomfattande eller regional eller lokal.

Kommunikationsverket har inför den kommande koncessionsperioden bedrivit frekvensplanering och begärt branschen om kommentarer om frekvensplanerna (alternativ 1 och 2) senast 15.2.2018. Utgående från de utlåtanden som har lämnats har Kommunikationsverket utarbetat ett förslag till frekvenshelhet (redigerat alternativ 2) som ingår i Kommunikationsverkets utkast till föreskrift M74 och som sända på remiss till branschen samtidigt med denna promemoria. I Kommunikationsverkets utkast till föreskrift M74 bevaras de riksomfattande helheterna i huvudsak oförändrade, regionala och lokala helheter har slagits samman till större delvis riksomfattande helheter (till den del som koncessionshavarnas och innehållet har varit överensstämmande), ett nytt stadsnät har anlagts och en ny frekvens har lagts till två andra frekvenshelheter i Helsingfors. I helheten som skickas på remiss ingår 7 riksomfattande nät och 74 regionala eller lokala nät.

Branschens synpunkter

Radioaktörerna är i huvudsak nöjda med nuläget och har uttryckt behov för stor ändringar i koncessionsregleringen eller med tanke på processerna för beviljande. I intressentsamtalen stödde många aktörer en fortsättning av de nuvarande koncessionerna till följd av de tekniska omvälvningar som förväntas (bredbandsdistribution) och för att trygga kontinuiteten och affärsverksamhetsutvecklingen på radiomarknaden. Aktörsfältet uttryckte också en stark önskan om att nya koncessioner beviljas i god tid, i fall koncessionerna inte fortsätter, och att den kommande koncessionsperioden är tillräckligt lång. Å andra sidan fick även en helt ny koncessionsomgång ett visst stöd. En ny koncessionsomgång skulle göra det möjligt för de nuvarande aktörerna att utveckla radioverksamheten i enlighet med de nya frekvenshelheterna och tillåta nya aktörer på marknaden. En del av aktörerna uttryckte oro för tryggheten av små specialiserade kanalers verksamhet och lokalradiostationernas ställning i det framtida radiofältet. Man ansåg också att det fanns behov av att trygga den kortvariga radioverksamheten. Allmänt ansåg man att det i det nuvarande kommunikationsfältet inte längre finns samma behov som tidigare för innehållsvillkor i koncessionerna. Många aktörer ansåg däremot att förbudet mot lokal och regional reklam i de riksomfattande nätet borde bevaras (den så kallade principen om en signal). En del av aktörerna ansåg att kommunikationspolitiska syften om innehållets mångsidighet, beaktande av specialgruppers behov och främjande av yttrandefriheten förverkligas via Rundradions utbud av radiokanaler.

Koncessionsperiodens längd

Koncessioner för radioprogram kan i enlighet med informationssamhällsbalken beviljas för högst tio år. Enligt regeringens proposition om informationssamhällsbalken (221/2013) ska koncessionerna i huvudsak beviljas för minst 10 år. För att trygga kontinuiteten och stabilisera marknadsläget skulle koncessionerna under koncessionsperioden 2020-2029 beviljas för 10 år.

4. Slutledningar och förslag

Bytet av koncessionsperiod erbjuder en bra möjlighet för bedömningen av koncessionssystemet, koncessionsvillkoren och frekvenshelheterna och beaktande av eventuella ändringsbehov. Målet har varit att utveckla modellen för beviljande av koncessioner och frekvenshelheter för den kommande programkoncessionsperioden så att den bäst säkerställer målen i informationssamhällsbalken, en möjligast neutral och administrativt lätt fördelningsmetod och ett mångsidigt innehållsutbud. Målet har också varit att göra koncessionssystemet smidigare och enhetligare, säkra kontinuiteten i verksamheten och investeringarna och därigenom möjliggöra ett högklassigt och mångsidigt programinnehåll som betjänar lyssnarna.

Strävan är nå målen genom följande åtgärder:

- 1) När ändamålsenligheten i situationer med knappa tillgångar prövas, beaktas vid sidan om innehållsgrunderna sökandes förutsättningar att bedriva långsiktig radioverksamhet mera än hittills. Detta gör det möjligt att beakta en modern, framgångsrik radioverksamhet, en etablerad lyssnarkår och affärsverksamheten och investeringarna när koncessioner beviljas. Genom detta försvåras emellertid inte möjligheterna för nya aktörer att beträda branschen.
- 2) Innehållsvillkoren i koncessionerna (till exempel i fråga om musik eller annat programinnehåll) slopas i huvudsak. Koncessionerna för specialradioverksamhet förenas även i framtiden med koncessionsvillkor.
- 3) I riksomfattande koncessioner (befolkningstäckning över 75 %, de sju mest omfattande näten) bevaras principen om en signal liknande den nuvarande som gäller programinnehållet i sin helhet.

- 4) Kravet på lokal verksamhet i anslutning till lokalradiostationerna och regionala radiostationer slopas. Det lokala programutbudet beaktas emellertid när koncessioner beviljas och man eftersträvar att bevara mångfalden i ägarstrukturen.
- 5) Man strävar efter att trygga kontinuiteten för specialradiostationer och annan icke-kommersiell radioverksamhet när koncessioner beviljas. Koncessionsmyndigheten har möjlighet att i enlighet med ansökningarna bevilja en del av koncessionerna för i första specialradiostationer.
- 6) I förslaget om frekvenshelheter som skickas på remiss samtidigt (Kommunikationsverkets utkast till föreskrift 74) effektiviseras och förtydligas frekvenshelheterna med beaktande av den existerande marknadsstrukturen.
- 7) Koncessionsperioden föreslås vara 10 år genom vilken man strävar efter att säkerställa förutsebarhet och kontinuitet i verksamheten.
- 8) Strävan är att bevilja koncessioner i god tid före den kommande koncessionsperioden inleds, före utgången av 2018.
- 9) Under den kommande koncessionsperioden strävar man efter att ordna koncessionsomgångar mera sällan än nu (så kallade kompletteringsomgångar principiellt i regel högst en gång om året) så att radioaktörerna bättre kan förutse tidpunkterna för kommande koncessionsomgångar och marknadseffekterna.

